

NORGES HØYESTERETT

Den 2. september 2005 avsa Høyesterett kjennelse i

HR-2005-01395-A, (sak nr. 2005/562), straffesak, anke,

A (advokat John Christian Elden)

mot

Den offentlige påtalemyndighet (kst. statsadvokat Katharina Rise)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Rieber-Mohn**: Saken gjelder straffutmåling ved trussel etterfulgt av skadeverk.
- (2) Oslo politidistrikt utferdiget 31. mai 2004 tiltale mot A, født 00.00.1957, for overtredelse av straffelovens § 227 første straffalternativ og straffelovens § 291 første ledd, jf. annet ledd. Grunnlaget for tiltalens post I – trusselen – var beskrevet slik:

”Tirsdag 8. april 2003, ca. kl. 07:15, i -----veien 00 i Oslo, uttalte han til B ”jævla mørke mann”, ”jeg skal spise deg til frokost”, ”jeg skal slå deg”, og ”jeg skal drepe deg”, hvilket var skikket til å fremkalle alvorlig frykt.”

- (3) For skadeverket var grunnlaget beskrevet slik:

”Onsdag 9. april 2003, ca. kl. 07:38, i -----veien 00 i Oslo, slo han i stykker en kakedisk av glass, glasshyller og et glass-skap inneholdende diverse glass og brennevinsflasker ved hjelp av et balltre.”

- (4) Oslo tingrett avsa 21. desember 2004 dom med slik domsslutning:

”1. A, født 00.00.1957, dømmes for overtredelse av straffeloven § 227 første straffalternativ og straffeloven § 291 første ledd jfr. andre ledd, det hele sammenholdt med straffeloven § 62 første ledd til en straff av fengsel i 120 – etthundreogtjue – dager.

2. Påstand om erstatning avvises.

3. A ilegges saksomkostninger med kr. 2000,- – kronertotusen –.”

- (5) Aktor hadde på vegne av eieren av lokalet krevd erstatning med kr 31 575,44, men kravet ble ikke ansett tilstrekkelig dokumentert og derfor avvist.
- (6) A anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett. Anken gjaldt straffutmålingen.
- (7) Lagmannsretten avsa 8. mars 2005 dom uten forutgående ankeforhandling, jf. straffeprosesslovens § 322 første ledd nr. 3. Domsslutningen lød slik:

”I tingrettens dom gjøres den endring at straffen settes til fengsel i 90 – nitti – dager.”

- (8) Dommen er av A anket til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen. Det gjøres gjeldende at lagmannsrettens straffutmåling er vesentlig strengere enn rettspraksis gir grunnlag for. Straffenivået ved ordinære trusler ligger i området 15 til 30 dagers ubetinget fengsel, jf. Rt. 2002 side 1202. I denne saken trekker tidsmomentet i formildende retning, og det er grunnlag for en helt ut betinget straff.
- (9) Aktor har påstått anken forkastet og vist til at den sterke økning i anmeldte trusler de senere år taler for et skjerpet straffenivå. Allmennpreventive hensyn tilsier en ubetinget straff. Det er klart skjerpende at trusselen følges opp med skadeverk, som har virket skremmende på de tilstedeværende. Det er dessuten grunnlag for å anføre at trusselen var rasistisk motivert og uprovosert, jf. § 227 annet straffalternativ, jf. § 232.
- (10) *Jeg er kommet til at anken må forkastes.* Det sentrale faktum i saken er i korthet det at tiltalte ble nektet servering av alkohol klokken 07.15 om morgenen 8. april 2003, da han spiste frokost på restaurant X i Oslo. Det var ansvarshavende i restauranten, B, som nektet tiltalte alkoholservering, og som er fornærmet etter tiltalens post I – trusselen. Hans forklaring ble lagt til grunn av tingretten som bevist faktum. Fra dommen hitsettes:

”Fornærmede, på sin side, forklarte at han kom fra kjelleren da han så tiltalte sto innenfor disken med en flaske whisky i hånden. Han sa: ”Hallo, hva gjør du her?” Tiltalte sa at han ville ha sprit, men fornærmede forklarte at det ikke var lov så tidlig. Fornærmede oppfattet han som påvirket på grunn av hans aggressive væremåte. Tiltalte satte flasken tilbake. Han kalte fornærmede ”jævlige mørke mann” og sa at han skulle spise ham til frokost. Fornærmede sa til tiltalte at han skulle gå på andre siden av disken, ellers ringte han til politiet. Tiltalte sa da: ”Ja, ring til politiet!” Videre uttalte tiltalte at han skulle slå ham og at ”Jeg skal drepe deg, - du kjenner ikke meg!”. Fornærmede er sikker på at tiltalte sa dette. Han ble skikkelig skremt av tiltalte. Tiltalte satte seg tilbake ved bordet. Fornærmede ringte til politiet, som kom ganske snart.

Fornærmede uttalte at han aldri tidligere hadde blitt skremt av noen på restauranten. Da han etterpå hørte at tiltalte tilhørte et kriminelt miljø ble han enda mer nervøs. Vitne C, som arbeidet i restauranten fra nyttår 2003, hadde aldri opplevd at fornærmede hadde vært sint på gjestene.”

- (11) Om skadeverket dagen etterpå har tingretten lagt til grunn følgende:

”Tiltalte forklarte at han natten etter hendelsen på X sov veldig dårlig og at han våknet gjennomsvett. Han hadde ”nesten” drømt om fornærmede. Han tok med seg et balltre og dro til X om morgenen. Han anførte at han så fornærmede gjennom vinduet sammen med C. Utenfor sto han og vurderte skal – skal ikke – før han gikk inn. C sto ved disken. Først slo han med balltreet i et plexiglass, men det gikk ikke i stykker. Deretter gikk han

inn i restauranten og ifølge egen forklaring: ”knuste alt jeg kunne knuse” før han gikk fra stedet. Det tok angivelig 3-4 minutter.

Vitnet C forklarte at hun ikke trodde at tiltalte så B da han kom. Han ropte: ”Hvor er S...?” (Bs kallenavn) eller ”hvor er djevelen?” eller noe lignende. C svarte ikke og trakk seg tilbake da knusingen begynte. Tiltalte slo i stykker en kakedisk av glass, glasshyller og et glasskap inneholdende diverse glass og brennevinsflasker. Vitnet forklarte at tiltalte hadde solbriller på seg. Hun kunne ikke bedømme om han var påvirket. Hun hadde aldri sett noen så aggressiv før og hadde aldri vært så redd i hele sitt liv. Hun forklarte at hun var i sjokktilstand etter hendelsen.

Da B så at tiltalte kom, løp han ut bakveien. Han trodde at tiltalte skulle angripe ham. Han fikk låne en mobiltelefon på gata og fikk varslet politiet.”

- (12) Tiltaltes opptreden i denne saken skapte utvilsomt stor frykt hos restaurantpersonalet som så og hørte ham disse to påfølgende dager. Jeg anser det som et skjerpende moment at den alvorlige trusselen ble fulgt opp med et skadeverk dagen etterpå. Denne hevnlignende aksjonen skjedde etter nærmere overveielse og forsterket trusselens virkninger fra dagen før. Samlet sett var denne atferd egnet til å skape stor frykt.
- (13) Jeg nevner også at tiltaltes trussel den 8. april, som er subsumert under straffelovens § 227 første straffalternativ, etter min mening ligger nær opp til annet straffalternativ med forhøyet strafferamme ved særlig skjerpende omstendigheter. Jeg nevner her særlig at tiltalte knytter trusselen til Bs hudfarge, og at trusselen fremsettes uten noen foranledning som kan forklare en slik reaksjon. Det etterfølgende skadeverket kaster også som nevnt lys over trusselens grovhet.
- (14) Jeg er ikke uten videre enig i at det ordinære straffenivå ved trusler av alvorlig type er fra 15 til 30 dagers fengsel, som forsvarer har anført med referanse til dommen i Rt. 2002 side 1202 på side 1206, som igjen viser til Ot.prp. nr. 40 (1999–2000) side 76 annen spalte. Etter mitt syn er praksis ved de alvorligste trusler noe mer nyansert, og straffen kan iallfall bli vesentlig strengere når trusselen følges opp med en ny forbrytelse mot den truede person eller det truede miljø kort tid etterpå. Jeg viser her for eksempel til saken i Rt. 1994 side 1104 der straffen ble satt til fengsel i 120 dager, men gjort betinget på grunn av helt særegne omstendigheter.
- (15) På denne bakgrunn kan jeg ikke se at det er grunnlag for en slik generell heving av straffenivået ved trusler som aktor har anført. Uansett er denne saken, med sin spesielle karakter, ikke særlig egnet til å være retningsgivende for straffutmåling ved trusler i sin alminnelighet.
- (16) Jeg er kommet til at lagmannsrettens utmåling av 90 dagers fengselsstraff er passende, hensett til at det er gått noen tid siden de straffbare forhold fant sted.
- (17) Jeg stemmer for denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.

- (18) Dommer **Bruzelius:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (19) Dommer **Øie:** Likeså.
- (20) Dommer **Skoghøy:** Likeså.
- (21) Dommer **Coward:** Likeså.
- (22) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

K J E N N E L S E :

Anken forkastes.